

Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen

Richtlijn vastgesteld op 22 juni 2017

Deze richtlijn heeft betrekking op reserves en fondsen en het verantwoord beheer daarvan. Hierbij gaat het om alle vormen van beheer, dat wil zeggen alle spaar- en andere beleggingsvormen.

Preambule

Fondsenwervende organisaties dienen het algemeen belang door zich in te zetten voor sociale, culturele, maatschappelijke, milieu- of gezondheidsdoeleinden. Ten behoeve van deze doeleinden zamelen zij geld in dat zij op een verantwoorde wijze dienen te besteden en beheren.

De verschillen in doelstelling en werkwijze tussen de diverse organisaties zijn groot. Eén norm voor de bepaling van de omvang van de toegestane reserves en fondsen van goede doelen is niet mogelijk.

Inkomsten uit beheerde gelden en inkomsten uit fondsenwerving vereisen beide passende verantwoording en transparant beleid van de organisatie. Goede doelen die beide soorten inkomsten kennen dienen beide helder te verantwoorden.

In het kader van het verantwoord beheer is in de afgelopen jaren een aantal vragen opgekomen in verband met de onbedoelde financiering door fondsenwervende organisaties van, onder meer, de productie en levering van wapens, tabaksproducten of kinderarbeid. Organisaties zijn zich bewust van hun verantwoordelijkheid om deze vraagstukken te adresseren in het kader van een verantwoord beheer. Deze richtlijn ondersteunt organisaties in het maken van een zorgvuldige afweging tussen relevante financiële en niet-financiële doelstellingen in het licht van het vertrouwen tussen de organisaties en donoren, de overheid, maatschappelijke organisaties en het algemene publiek.

Uitgangspunt voor deze richtlijn is dat de beoordeling of en in hoeverre een organisatie rekening dient te houden met niet-financiële overwegingen bij het beheer, toekomt aan het bestuur van de organisatie. Het bestuur bepaalt het beleid, is verantwoordelijk voor de uitvoering en verantwoordt zich over het beleid en de uitvoering daarvan aan donoren, de overheid, maatschappelijke organisaties en het algemeen publiek.

De richtlijn is opgebouwd uit vijf onderdelen:

1. de verantwoordelijkheid van het bestuur;
2. reserves en fondsen;
3. nadere uitwerking van het begrip 'verantwoord';
4. de verantwoording over het beleid en de uitvoering daarvan;
5. toepassen of uitleggen.

De verantwoordelijkheid van het bestuur

1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voeren van een financieel beleid. Daaronder wordt mede verstaan het beleid met betrekking tot het aanhouden of opbouwen van reserves en fondsen en het voeren van beleid inzake een verantwoord beheer.
2. Het bestuur heeft een visie op het risico en rendement bij alle vormen van financieel beheer.
3. Indien een organisatie gebruik maakt van andere beleggingsvormen dan sparen, zal het beleid dat wordt vastgelegd in een beleggingsstatuut, duidelijkheid geven over:
  - het doel en de tijdshorizon van beleggingen;
  - het risicoprofiel en de samenstelling van de beleggingsportefeuille;

- eventuele specifieke voorwaarden die uit de aard van de organisatie of het doel voortkomen (zie ook hieronder punt 3);
  - de wijze van beheer van de beleggingsportefeuille, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden;
  - de wijze waarop controle/toezicht op de naleving van het beleid plaatsvindt;
  - de wijze waarop en de frequentie waarmee over het gevoerde beleid en de behaalde resultaten wordt gerapporteerd.
4. In het kader van de financiële beleidsvoering ontwikkelt het bestuur een visie op verantwoord beheer, om deze visie vervolgens uit te werken tot een concreet beleid waarin verantwoordelijkheden van de organisatie nader worden gespecificeerd.
  5. Het bestuur stelt vast hoe het beleid inzake het verantwoord beheer en de daarin vermelde uitgangspunten in de uitvoering van het beleid worden meegewogen.
  6. Het bestuur is verantwoordelijk voor de eventuele aanstelling van de uitvoerder van het beleid en ziet toe op een adequate en zorgvuldige uitvoering van het beleid.
  7. Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde financiële beleid, inclusief het beheer.

Reserves en fondsen

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een reserve en een fonds. Wanneer door een derde aan een deel van de middelen een specifieke bestemming is gegeven, dient dit deel aangemerkt te worden als een fonds. Wanneer niet een derde, maar het bestuur van een organisatie een bestemming aan de middelen heeft gegeven, is er sprake van een reserve. Uitgangspunt is dat geen reserves worden gevormd zonder vooraf bepaalde bestemming en dat reservering van middelen wenselijk is voor de continuïteit van steun aan de doelstelling. Het aanhouden of opbouwen van reserves is dan ook slechts in een beperkt aantal gevallen toegestaan.

Richtlijn 650 onderscheidt vier verschillende reserves:

1. continuïteitsreserve;
2. bestemmingsreserve;
3. herwaarderingsreserve;
4. overige reserves.

In aanvulling op het bepaalde in Richtlijn 650 geldt ten aanzien van de continuïteitsreserve het navolgende.

Continuïteitsreserve

Een continuïteitsreserve kan worden gevormd voor de dekking van risico's en om zeker te stellen dat de fondsenwervende organisatie ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De organisatie dient in de toelichting bij de balans de door haar noodzakelijk geachte omvang van de continuïteitsreserve alsmede de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen te vermelden.

De reserve moet zijn gebaseerd op een analyse van de specifieke risico's en de periode waarvoor de organisatie deze wil afdekken.

Daarnaast moet de organisatie vooraf vastleggen welke maatregelen zij neemt om deze risico's te beheersen of uit te sluiten. Deze analyse moet worden bekrachtigd door het bestuur of de raad van toezicht van de organisatie.

Voor de continuïteitsreserve geldt echter een maximum. De reserve bedraagt maximaal 1,5 maal de

jaarlijkse kosten van de werkorganisatie.

De jaarlijkse kosten van de werkorganisatie worden bepaald aan de hand van bijlage 3 bij Richtlijn 650: “het Model toelichting bestedingen”.

Welke bestedingen opgenomen in het model mogen tot de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie worden gerekend:

- verstrekte (project) subsidies en (project) bijdragen, afdrachten, aankopen en verwervingen, uitbesteed werk en communicatiekosten worden volledig meegenomen uitgezonderd dat deel dat wordt toegerekend aan de doelstelling;
- personeelskosten, huisvestingskosten, kantoor en algemene kosten en afschrijvingen worden volledig meegenomen inclusief het gedeelte dat aan de doelstelling wordt toegerekend.

In de toelichting bij de balans dient door de organisatie te worden aangegeven wat op basis van de norm 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie voor de organisatie de maximaal toegestane continuïteitsreserve is.

Nadere uitwerking van het begrip ‘verantwoord’

A. Alle financiële titels

1. Voor alle vormen van beheer (spaar- en andere beleggingsvormen) overweegt een organisatie de toepassing van onderstaande, algemeen geldende criteria met betrekking tot verantwoord beheer en neemt daarover een gemotiveerd besluit:
  - schending van mensenrechten
  - kinderarbeid
  - dwangarbeid
  - vrije vakvereniging en collectieve onderhandeling
  - discriminatie
  - corruptie
  - bescherming van natuur, milieu en klimaat
  - de productie en levering van wapensystemen, meer in het bijzonder:
    - landmijnen;
    - clustermunities;
    - atomaire, biologische en chemische wapens, of
    - andere wapensystemen die geen onderscheid maken tussen militaire en burgerdoelen of waarvan de effecten disproportioneel zijn.
2. Een organisatie heeft de vrijheid om, in aanvulling op de algemeen geldende criteria, in verband met de eigen doelstelling, desgewenst bijzondere criteria toe te passen op het beheer. Relevante onderwerpen kunnen betrekking hebben op – maar blijven niet beperkt tot:
  - de productie van kernenergie
  - de productie van alcoholhoudende dranken
  - de productie van tabak, sigaretten en sigaren
  - het gebruik van proefdieren
  - de productie van pornografie
  - de productie van bont
  - het aanzetten tot gokverslaving
  - het gebruik maken van genetische modificatie technieken
  - het gebruik van milieugevaarlijke stoffen

- bio-industriële productie
  - het behoud van biodiversiteit, of
  - verantwoord ketenbeheer.
3. Een organisatie draagt zorg voor een nadere invulling van de niet-financiële criteria die op het beheer van toepassing zullen zijn.
  4. Een organisatie streeft naar het toepassen van de criteria bij het beheer van alle assets in portefeuille, ongeacht de relatie van de vermogenstitel met de missie van de organisatie. Deze bepaling heeft betrekking op staatsobligaties, beleggingen in aandelen, bedrijfsobligaties, vastgoed en sparen.

B. Missiegerelateerde beleggingen

1. Het beheer kan in bepaalde gevallen een directe bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen van een organisatie. In dat geval wordt gesproken van een missiegerelateerde belegging.
2. Missiegerelateerde beleggingen dienen aan de uitgangspunten van een zorgvuldig beheer te voldoen vanuit een oogpunt van risico en rendement.

Verantwoording over het beleid en de uitvoering daarvan

1. Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over het gevoerde beleid met betrekking tot het beheer van reserves en fondsen en de uitvoering daarvan en besteedt daarbij expliciet aandacht aan verantwoord beheer.
2. Indien gebruik wordt gemaakt van spaar- en/of andere beleggingsvormen rapporteert het bestuur in het jaarverslag over de resultaten die zijn gerealiseerd in het verslagjaar en de vier daaraan voorafgaande jaren, waarbij de als onderdeel van de beleggingsresultaten gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten afzonderlijk worden vermeld. Rapportage vindt plaats met gebruikmaking van het format dat als bijlage 1 bij deze richtlijn is gevoegd.
3. In de verantwoording over het beheer maakt het bestuur duidelijk welke niet-financiële criteria in overweging zijn genomen in de uitvoering van het beleid en hoe deze criteria zijn ingevuld en toegepast.
4. Indien een fondsenwervende organisatie missiegerelateerd belegt, rapporteert het bestuur over de effecten van de belegging op financieel en – indien mogelijk – op niet-financieel terrein.

Toepassen of uitleggen

Een organisatie is zelf verantwoordelijk voor een heldere verantwoording van het financieel beleid en de uitvoering daarvan volgens deze richtlijn. Als een organisatie door bijzondere omstandigheden afwijkt van deze richtlijn, bijvoorbeeld een hogere continuïteitsreserve aanhoudt dan de richtlijn aangeeft, dient zij dit helder en duidelijk toe te lichten en te verantwoorden.

Bijlage 1

Financiële baten en lasten

bedragen x EUR 1.000

	jaar t	jaar t-1	jaar t-2	jaar t-3	jaar t-4
Rentebaten uit spaarrekeningen en deposito's	54	52	55	62	72
Rentebaten uit obligaties	641	737	786	774	861
Rentelasten	-2	0	0	0	0
A Subtotaal rentebaten en -lasten	693	789	841	836	933
B Dividend	113	148	152	130	139
Gerealiseerde koersresultaten	990	-423	-167	131	-104
Ongerealiseerde koersresultaten	-315	1.564	-1.397	-539	0
C Subtotaal gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten	675	1.141	-1.564	-408	-104
A+B+C Totaal financiële baten en lasten	1.481	2.078	-571	558	968
AF: kosten van beleggingen	-53	-57	-56	-52	-65
Netto beleggingsresultaat	1.428	2.021	-627	506	903
Gemiddeld belegd vermogen in jaar	23.448	22.331	19.352	24.444	24.209
Rendement uit beleggingen	6,09%	9,05%	-3,24%	2,07%	3,73%
Gemiddeld jaarlijks rendement in vijf jaar (%)	3,54%				

* Indien er rentelasten vanwege financiering zijn, dan worden deze afgetrokken van het totaal van financiële baten en lasten voor het berekenen van het netto beleggingsresultaat. Dit wordt in een aparte regel tussen Totaal financiële baten en lasten en Kosten van beleggingen zichtbaar gemaakt.

** Indien onroerend goed als belegging wordt aangehouden, dan dienen huuropbrengsten die daaruit voortvloeien als extra categorie te worden toegevoegd als extra regel onder Subtotaal gerealiseerde en ongerealiseerde koersresultaten